

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-ISKOLA SEKONDARJA 2010

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

II-HAMES KLASSI

MALTI

HIN : Saghtejn

(KARTA SPEĊJALI)

Isem : _____

Klassi : _____

GHALL-UŻU TAL-GHALLIEMA:

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	TOTAL
Marki	18	28	12	12	30	100
Marki tal-istudent/a						

KUMMENTI

A. Silta għall-qari

(18-il marka)

Il-ġlied ta' bejnietna

Min jirbaħ meta tigġieled? Nahseb li f'qalbek qed tghidli: Skont ma' min tigġieled!

Jekk nigġieled m'ohti ż-żghira, normalment nirbaħ jien, imma jekk nigġieled ma' hija l-kbir, aktarx li nitlef.

Meta xi hadd jirrispondini hekk, taf x'nghidlu: Qatt ma jirbaħ hadd u dejjem titilfu t-tnejn!

Għaliex? Għaliex meta nigġieldu nitilfu, almenu għal ftit, il-ħbiberija ta' bejnietna. U dik tiswa hafna. X'inhu l-aħjar? Tirbaħ il-ġlieda jew tibqa' ħabib? Nahseb li tibqa' ħabib. Int żgur taħsibha bħali.

Inhossok tistaqsini: Allura dejjem inċedi jien? Inhallihom jagħmlu li jridu bija? Ma nitkellimx? Ma niddefendix ruhi?

Ma naħsibx li rrid nġidlek hekk. Jekk inkunu għaqlin, meta ma naqblux fuq xi haġa, nirraġunaw bil-kwiet, nġidu l-ideat u x-xewqat tagħna.

Imbagħad dejjem nistgħu nitolbu l-parir u l-għajnuna ta' nies kbar li jhobbuna. (addattament minn kitba li dehret f' *Tagħna t-Tfal* ta' April 2008)

1. Aghżel it-twegiba t-tajba billi tirriga sinjal taħtha: (6 marki)

- i. Tigġieled u (tirbaħ, ma jirbaħ hadd, titlef).
- ii. Meta tigġieled titlef (il-flus, in-nuċċali, il-ħbiberija).
- iii. L-aħjar li tibqa' (rebbieħ, ħabib, tellief).

2. Sib u ikteb il-kelma li jonqos: (6 mark)

- i. Mhux sew li dejjem i _____ jien.
- ii. Għandi d-dritt li n _____ ruhi.
- iii. Nistgħu nitolbu l-p _____ ta' nies kbar.

3. Kompl biex tikteb sentenza. (6 marki)

- i. Meta ma naqbilx _____
_____.
- ii. Min tassew iħobbna jista' _____
_____.

B. Lingwa	(28 marka)
------------------	------------

1. Qieghed dawn in-nomi fil-kaxxa t-tajba bħal fl-eżempju: (6 marki)

nuċċali, Pawlu, kompjuter, Sqallija, pitazzi,
Hal Balzan, Anna, *mobile*

(A) Ismijiet	(B) Oggetti
Pawlu	nuċċali

2. Sib il-kelma t-tajba mill-kaxxa bħal fl-eżempju : (6 mark)

i. Jisimha (l-isem tagħha) Sarah.

ii. (Ix-xofftejn tagħhom) _____ ħomor nar.

iii. Lagħab u spicċa b' _____ (is-sieq tiegħu) fil-ġibs.

iv. Pogġajt il-basket _____ (wara l-kotba).

v. (Fil-lanċa) _____ kien hemm il-klandestini.

vi. Dak il-flokk _____ (ta' + jien) u l-malja _____ (ta' oħti).

warajhom, tiegħi, Xofftejhom, **Jisimha**, tagħha, siequ, Fiha

3. Aghżel mill-kaxxa l-verb li jaqbel mal-għerq fil-parentesi bħal fl-eżempju. (8 marki)

i. Paul żifen (ż-f-n) mal-ħoss tal-mużika *rap*.

ii. Victoria _____ (ċ-m-p-l) lil sehbitha Amy.

iii. Iz-ziju beda _____ (ż-b-gh) id-dar.

iv. Kurt _____ (gh-t-s) minhabba t-trab fl-arja.

v. _____ (x-r-b) l-ilma għax dak żgur bla zokkor!

jizbogħ, għatas, **żifen**, ċemplet, Nixrob

4. Imla l-vojt bil-kliem mill-kaxxa bħal fl-eżempju: (8 mark)

i. Dahlet gewwa biex tixrob.

ii. Itla' _____ malajr.

iii. Ohroġ _____ qalb il-fjuri.

iv. _____ tiekol għid it-talba.

v. _____ d-daħk jiġi l-biki!

Wara, barra, **gewwa**, fuq, Qabel

Ċ. Malti Prattiku

(12-il marka)

Irranga dawn is-sentenzi wara xulxin biex tikteb rapport f'gazzetta. L-ewwel sentenza hi lesta:

Aktar qtates ivvelenati

Dwar dan il-qtil ta' qtates sar rapport lill-Pulizija.	
Għalhekk residenti fl-inħawi qed isostnu li dawn il-qtates inqatlu avvelenati wara li ngħataw xi ikel b'sustanzi tossiċi.	
Il-qtil ta' dawn il-qtates b'dan il-mod hu kontra l-liġi.	
F'dawn l-aħħar jiem, fi Triq il-Kbira Birkirkara, instabu numru ta' qtates maqtula fit-triq.	1
Il-ġimgħa li għaddiet kien irrappurtat każ simili fl-inħawi ta' San Pawl tat-Targa.	
Fuq dawn il-qtates ma kinux jidhru sinjali ċari ta' vjolenza esterna.	
Sar rapport iehor lis-Socjetà għall-Prevenzjoni tal-Moħqrija lill-Animali.	

D. Letteratura

(12-il marka)

i. Proża

Gerit u Ċikka

Gerit kellha għadu. L-għadu kien mara bħalha, qaddejja bħalha, u għajjura bħalha. Dil-ħalja kienet Ċikka.

Ċikka u Gerit qatt ma ħamlu lil xulxin. Gerit kienet tghid li Ċikka tghir għaliha, u Ċikka kienet tghid li Gerit kienet l-għajjura.

Iż-żmien tal-ġlied kien jibda mill-ewwel tas-sena u jibqa' sejjer sal-aħħar tagħha. Kien jibda bħal xi taqliba xitwija fl-ajru; beraq ileħh fil-bogħod, beraq ileħh aktar fil-qrib u ta' sikwit, tkarwit ta' ragħad mitfi, ragħad aktar qawwi, sajjetti, xita bil-qliel u rwiefen.

(addattament minn **Il-Ġlieda** ta' W. Born)

Aghżel l-aħjar twegiba billi tirriga sinjal taħtha: (6 marki)

- (a) Min kienu Gerit u Ċikka?
 - (i) Gerit u Ċikka kienu ħbieb kbar.
 - (ii) Gerit u Ċikka kienu għedewwa.
- (b) Għaliex dawn in-nisa qatt ma ħamlu lil xulxin?
 - (i) Għax kienu jgħiru għal xulxin.
 - (ii) Għax waħda kienet fqira u l-oħra sinjura.
- (c) Kif kien jibda l-ġlied ta' bejniethom?
 - (i) Il-ġlied kien jibda malajr.
 - (ii) Il-ġlied kien jibda bil-mod il-mod.

ii. Poeżija

U l-Kotra qamet f'daqqa – u għajtet: “Jien Maltija!”
 “Miskin min ikasbarni, - miskin min jidhak bija!”

U l-Kotra għanniet f'daqqa – u semmghet ma' l-irjiegħ
 L-Innu ta' Malta tagħna, - u l-lehen kien rebbieħ

(2 strofi mill-poeżija **Jum ir-Rebħ** ta' Rużar Briffa)

Aghżel il-kelma t-tajba billi tirriga sinjal taħtha: (6 marki)

- (a) Il-kotra qamet halli (tipprotesta, ċċapċap, tibki).
- (b) Riedet issemma' l-innu (Marjan, tal-festa, Malti).
- (ċ) B'hekk il-Maltin kienu (beżżiegħa, patrijotti, telliefa).

E. Kitba ta' Sentenzi / Paragrafi (30 marka)

1. Qiegħed in-numri 2 sa 6 hdejn il-paragrafi halli tkompli t-tagħrif dwar il-holqien tal-kompost. (10 marki)

Meta naghmlu dan il-kompost inkunu qed nitfgħu l-materjal organiku lura fil-ħamrija.	
Illum iddeċidejt li nibda naghmel il-kompost fil-ġnien tad-dar.	1
Meta naghmlu l-kompost fil-ġnien tad-dar inkunu qegħdin nagħtu sehemna sabiex ikollna ambjent aħjar.	
Il-materjal organiku nistgħu naghmluh mill-iskart li noħolqu fil-kċina, bħal qxur tal-frott u tal-ħaxix, <i>teabags</i> u qxur tal-bajd.	
X'inhu l-kompost? Il-kompost hu dak il-materjal skur li nżidu mal-ħamrija biex din tiġi aktar fertili.	
Huwa importanti li ma nitfgħux ikel imsajjar, għadam u ħmieġ tal-annimali. Dawn jattiraw il-ġrieden u n-nemus!	

- i. Kamarti
- ii. Il-kompjuter.

[illegible]